

กิเลสเป็นมลทิน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๗

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังธรรมนะ ฟังธรรม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นธรรมแท้ เป็นธรรมแท้เพราะว่ามีบุคคลเป็นพยานหลักฐานมาก เพราะบุคคลที่เป็นพยานหลักฐานนี้เอาตัวเองรอดไปได้ ตอนอยู่กับหลวงตานะ หลวงตามหาบัว ท่านพูดถึง เล่าประวัติของท่าน เวลาท่านบวชแล้ว ท่านศึกษาปริยัติ อ่านพระไตรปิฎกนะ อ่านถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ชีวิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกประพฤติปฏิบัติ อ่านแล้วน้ำตาไหล น้ำตา ร่วงนะ นี่หลวงตาท่านอ่านแล้วซึ่งใจมาก แล้วใจของท่านก็อย่างจะทำอย่างนั้นบ้างใจ อยากจะมี ธรรมในหัวใจ อยากจะประพฤติปฏิบัติ พยายามออกแสวงหานะ ออกค้นคว้า พอออกไปค้นคว้า ออกไปประพฤติปฏิบัติกับหลวงปู่มั่น เพราะต้องหากคนที่น่าไว้วางใจได้ เพราะว่าประพฤติปฏิบัติจน เป็นมหานะ ถึงจะหากคนที่พูดธรรมะแล้วลงกับพระไตรปิฎก แล้วพยายามไปค้นคว้าหากับครูบา อาจารย์มา ก็ศึกษามา จนไปลงใจกับหลวงปู่มั่น

หลวงปู่มั่นพาหลวงตาประพฤติปฏิบัติ จนพ้นจากกิเลส เพราะหลวงปู่มั่นท่านมรณภาพไป แล้ว ท่านเผาแล้ว กระดูกของท่านเป็นพระธาตุ แล้วหลวงตา ตอนหลวงปู่มั่นอยู่ ท่านยังไม่ถึงที่สุด แต่ท่านก็ประพฤติปฏิบัติ เพราะมีครูบาอาจารย์เป็นเครื่องยืนยันจากครูบาอาจารย์ คือหลวงปู่ขาว หลวงปู่ชอบ เพราะได้สนทนาธรรมกันใจ

พอหลวงตาท่านว่า ท่านปฏิบัติจนเข้าใจตามหลักความจริงแล้ว แล้วก็ออกมาค้นคว้า พระไตรปิฎก นี่เวลาอ่านพระไตรปิฎกนะ เวลาออกศึกษาพระไตรปิฎกทีแรก ซึ่งในพระไตรปิฎก มาก ซึ่งในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก ซึ่งในชีวิตความสมบุกสมบันขององค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่พยายามค้นคว้าหาธรรมอันนี้มาให้พวกเราก้าวเดินไป จนน้ำตาไหล น้ำตาร่วง แล้วไม่มีข้อกังขา เพราะไม่มีความเข้าใจ ไม่มีสิ่งที่จะวิเคราะห์ห้วงใจได้ เพราะเรียนในภาค ปรียัติ ซึ่งใจจนน้ำตาร่วง น้ำตาไหลนะ

แต่เวลาปฏิบัติกับหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นพาจนจากฝั่งเห็นใหม่ กลับมาวิเคราะห์ห้วงใจ พระไตรปิฎกอีก เห็นว่าพระไตรปิฎกบางแง่บางมุม ในภาคปฏิบัติจะเห็นบางแง่บางมุมว่ามันขัด กับหลักความจริงบางอย่าง แต่ท่านก็บอกว่า สิ่งนี้ในภาคปฏิบัติ เพราะปฏิบัติแล้วมันจะเห็นสิ่งนี้ แต่สิ่งนี้ไม่เป็นปัญหา ไม่เป็นปัญหานะ ขอให้พวกเราประพฤติปฏิบัติจริงจังเถิด เพราะสิ่งที่ ถูกต้อง สิ่งที่เป็นหลักเป็นชัย เป็นหลักเป็นเกณฑ์ มีมหาศาลเลย เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าวางธรรมไว้ถูกต้องดีงามทั้งหมด

เวลาพระอรหันต์ ๕๐๐ องค์ สังกายนาถันมาจนเป็นพระไตรปิฎก ก็ถูกต้องทั้งหมด แต่ เวลาจดจารึกมา นี่หลวงตาท่านบอกว่า เวลาจดจารึกพระไตรปิฎกมา คนจดจารึกเป็นคนประเภท ไต ถ้าคนจดจารึกเป็นพระอรหันต์ ต้องจดจารึกโดยความถูกต้องทั้งหมด แต่ถ้าไม่เป็นพระอรหันต์ มีกิเลสในหัวใจ การจดการจารมามันก็มีความบกพร่อง สิ่งที่บกพร่องอย่างนี้มันมีอยู่ เพราะมีการ จดจารึกมา

แต่เวลาไม่ปฏิบัติ เราก็คงจะไม่รู้ว่าสิ่งนี้ถูกหรือผิด แต่ก็มีมาซึ่งใจมาก ซึ่งใจธรรมขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งนี้เป็นความถูกต้อง เราต้องเคารพพระไตรปิฎกมาก พระไตรปิฎก นะ ฎีกา อรรถกถา นี่เป็นตำรับตำราเครื่องดำเนินมา สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ถูกต้อง แล้วในพระไตรปิฎกนั้น ก็มีขาด

สิ่งที่เป็นขาดคนนั้นเป็นสิ่งที่ว่าเป็นบารมีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมมาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่สร้างสมมาก บุญญาธิ การมาก เป็นพระโพธิสัตว์ สิ่งที่เป็นพระโพธิสัตว์นะ สร้างสมสิ่งนี้มา สิ่งนี้สร้างสมมาก เวลา เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือประพฤติปฏิบัติอยู่นี้ จะมีความค้นคว้า มีประสบการณ์ ของใจดวงนั้น

ใจดวงนั้นค้นคว้าขนาดไหน นั่นเป็นนิทาน เป็นขาด สิ่งที่เป็นนิทาน เป็นขาดนี้เป็น เครื่องเสริมนะ แต่ในหลักของศาสนาคืออริยสัจต่างหากละ สิ่งที่อริยสัจคือชี้เข้าไปที่ใจ “ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค” สิ่งนี้ต้องเป็นความจำเป็นนะ แต่เวลาจดจารึกมา ตั้งแต่สมัยอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ

นะ หลวงปู่เจี๊ยะบอกว่า เวลาศพหลวงปู่มัน เสาศพหลวงปู่มันนี่ มีพระบางรูป เขียนประวัติหลวงปู่มัน แล้วจะขอแจกในงานหลวงปู่มันนะ

หลวงปู่เจี๊ยะได้ค่าน ค่านว่า ค่านไป...สมเด็จพระมหาวิรวงศ์ท่านเป็นประธาน เพราะค่านนี้ไปเข้าถึงของสมเด็จพระมหาวิรวงศ์ ท่านเรียกหลวงปู่เจี๊ยะเข้าไปว่า หลวงปู่เจี๊ยะค่านเหตุนี้ ค่านเรื่องแจกหนังสือนี้เพราะเหตุใด หลวงปู่เจี๊ยะบอกกับสมเด็จพระมหาวิรวงศ์ว่า ถ้าหนังสือนี้แจกแล้วออกไป ถ้าใครได้อ่านหนังสือประวัติหลวงปู่มันที่พระบางรูปเขียนอยู่ จากสิ่งนี้จะเข้าใจว่าหลวงปู่มันคิดในสมาธิไป

นี่หลวงปู่เจี๊ยะบอกว่า สมเด็จพระมหาวิรวงศ์ท่านเห็นด้วย ท่านไม่ให้แจกนะ ท่านไม่ให้แจกในงานศพหลวงปู่มันหรอก เพราะว่าถ้าแจกไปแล้ว ผู้ที่ปฏิบัติมีหลักมีเกณฑ์ในหัวใจมันจะเข้าใจหลักเกณฑ์ความเป็นจริงใจ ผู้จดจารึก ผู้ที่จะจดจารึกสิ่งนั้นมา แม้แต่สมัยพุทธกาล พระไตรปิฎกนี้ หลวงตามหาบัวท่านยังบอกว่า มีบางแง่บางมุมในภาคปฏิบัตินี้ขัดข้อง แต่ไม่เป็นปัญหา เพราะสิ่งที่จะพาให้ใจนี้เข้าถึงนี้มีมหาศาลเลย

นี่ก็เหมือนกัน หลวงปู่เจี๊ยะท่านค่านนะ ค่านว่า ถ้าหนังสือนี้แจกออกไป ถ้าคนที่เขามีภูมิธรรม เขาอ่านแล้วว่า หลวงปู่มันจะคิดในสมาธิไป หลวงปู่เจี๊ยะถึงค่านไม่ให้แจกในงานของหลวงปู่มัน นี่หลวงปู่เจี๊ยะท่านเล่าว่า สมเด็จพระมหาวิรวงศ์ท่านก็เห็นด้วย แล้วก็ไม่ได้ให้แจกใจ แต่ในเมื่อพิมพ์มาแล้ว มันก็มีการแจกกันมาเป็นสภาวะแบบนั้น นี่เป็นความเห็นนะ

แต่เวลาครูบาอาจารย์เราจดจารึกมาอย่างนั้น แล้วพิมพ์มานี้ ตอนนั้นแจกมา ว่าแจกในงานของหลวงปู่มัน แต่หลวงปู่เจี๊ยะบอกว่า สมเด็จพระมหาวิรวงศ์ท่านไม่ให้แจก แต่ที่นี้ ไอ้เรื่องการแจกนี้มันก็จะเป็นเรื่องใต้ดิน แล้วก็ว่าแจกในงานหลวงปู่มัน อ้างว่าแจกในงานหลวงปู่มัน เราไม่ยอมรับ ครูบาอาจารย์เราไม่ยอมรับเรื่องสิ่งนี้ เพราะว่าสิ่งที่จด ไม่ยอมรับคนจดจารึก

เพราะคนจดจารึกนะ แม้แต่ในมุตโตทัย มุตโตทัยข้อที่ ๑ หลวงปู่มันบอกว่าธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหมือนทองคำที่บริสุทธิ์ แต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปสถิตในหัวใจของผู้ที่มีกิเลสเหมือนทองคำ เพราะธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นทองคำ แต่ความสกปรกของใจดวงนั้นใจ สิ่งที่ใจดวงนั้นสกปรก จะต้องคาดต้องหมายสิ่งนั้นผิดไป เห็นไหม สิ่งที่คาดหมาย นี้อยู่ในมุตโตทัยนะ

แล้วในมุตโตทัยนั้นก็พิมพ์เป็นสำนวนของแต่ละบุคคลมา มันก็มีแตกออกไปอีกเป็นสำนวน เพราะเป็นการจดจารึก นี่หลวงตาถึงบอก คนจารึก คนจดจารึกเป็นคนประเภทใด ถ้าคนจดจารึกเป็นพระอรหันต์ จะเข้าถึงหลักความจริงทั้งหมด ถ้าคนจดจารึกมีกิเลสในหัวใจ การจดจารึกจะคลาดเคลื่อนออกไป เพราะการตีความของใจดวงนั้น

แล้วในหนังสือก็บอกว่า หลวงปู่มั่นท่านพูดสิ่งใด ท่านไม่เคยพูดเด็ดขาด ท่านพูดเป็นธรรมดา แล้วให้คนตีความไป ให้คนที่จับแล้วตีความเอา ตีความเอา แล้วก็บอกว่า “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้โศคาปัติมรรคตั้งแต่ขณะที่อยู่ในราชวัง ได้สภิกากามิมรรคต่อเมื่อไปเรียนกับอาจารย์ดาบสเข้าสมาบัติ ได้อานาคามิมรรคต่อเมื่อนั้นข้าของนางสุชาดา” นี่ถ้าพูดสภาวะแบบนี้ หลวงปู่มั่นพูด พูดที่ไหน พูดที่สามผง

ตอนที่หลวงปู่มั่นพูดที่สามผง หลวงปู่มั่นยังไม่ได้ขึ้นเชิงใหม่ใช่ไหม หลวงปู่มั่นมันยังไม่ได้ขึ้นเชิงใหม่ หลวงปู่มั่นไปสำเร็จที่เชิงใหม่ เพราะครูบาอาจารย์รับประกันกันว่าไปสำเร็จที่เชิงใหม่ ขณะที่ยังไม่ถึงนี่ สิ่งนี้พูดเป็นคติ เป็นตัวอย่างก็ได้ ถ้าพูดเป็นคติตัวอย่างนะ ถ้าคนมีธรรมในหัวใจ การประพฤติปฏิบัติของผู้ที่มีธรรม การจดจารึกจะตีความอย่างนี้ออกมา สิ่งที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์หนึ่ง การตีความของใจที่เราเข้าไปจับตรงนั้นหนึ่ง สิ่งนี้ครูบาอาจารย์ไม่ได้ยิน เป็นไม่ไม่ได้หรอก

หลวงตาท่านบอกว่า เวลาเขียนประวัติหลวงปู่มั่น ได้ศึกษา ได้สอบทานหลวงปู่ขาว ได้สอบทานกับหลวงปู่แหวน ได้สอบทานกับหลวงปู่ชอบ ได้สอบทานกับหลวงปู่ลี ได้สอบทานกับหลวงปู่เจี๊ยะ เห็นไหม แล้วสิ่งที่ครูบาอาจารย์ที่เอ่ยชื่อมานี้ ดับขันธุ์ปรินิพพานไปหมดแล้ว เพราะกระตุกเป็นพระธาตุทั้งหมด สอบทานกันแล้ว พอสอบทานกันแล้ว สิ่งใด...หลวงตาบอกว่าสิ่งที่ได้รับเป็นข้อมูลมานี้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ เขียนมาในประวัติของหลวงปู่มั่นเพียง ๗๐ เปอร์เซ็นต์ เห็นไหม ๗๐ เปอร์เซ็นต์ แล้วเราพยายามจะให้มันถูกต้องเพราะอะไร

เพราะถ้าเราอ่านประวัติหลวงปู่มั่นโดยหลวงตามหาบัวท่านเขียนนั้น จะเกี่ยวกับเรื่องการประพฤติปฏิบัติ จะเกี่ยวกับเรื่องอริยสัจ จะย้อนกลับเข้ามาเรื่องอริยสัจ แต่ถ้ามีนิทานมีชาดกนิทานชาดกเหมือนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดถึง ตั้งแต่เป็นพระเวสสันดร เป็นต่างๆ นี่เป็นชาดก สิ่งที่เป็นชาดกนี้มันก็เป็นความจริง องค์หลวงปู่มั่นก็มีสิ่งนี้เหมือนกัน สิ่งนี้เป็นชาดก

สิ่งที่เป็นขาดกถาเสริมความเจริญศรัทธา นี่หลวงตาท่านก็ใส่ลงมาเหมือนกัน แต่ส่วนใหญ่แล้วจะชี้กลับมาที่อริยสัจ

ที่นี้ย้อนกลับไปที่ว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้โศคาปัตติมรรคตั้งแต่เป็นเจ้าชาย สิทธัตถะอยู่ในราชวัง เห็นนางสนมเขาฟ้อนรำกัน แล้วรูปร่างนั้นเห็นเป็นซากศพ

สิ่งที่เป็นซากศพ ถ้าเราเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินะ เราก็เห็นสภาวะอย่างนี้ได้ ถ้าเห็นสภาวะแบบนี้ เห็นไหม เห็นกาย การเห็นกายอย่างนั้น เราประพฤติปฏิบัติแล้วเราเป็นโศคาปัตติมรรคไหม ผู้ที่เห็นกาย ผู้ที่จิตสงบแล้วมีสภาวะแบบนี้ แล้วเจ้าชายสิทธัตถะสร้างสมบุญญานุการมาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นี่บอกอ้างว่า หลวงปู่มั่นว่า ถ้าไม่ได้โศคาปัตติมรรค สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรค จู่ๆ จะมาสำเร็จเป็นพระอรหันต์ เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้อย่างไร ต้องมีโศคาปัตติมรรคก่อน สกิทาคามิมรรคก่อน อนาคามิมรรคก่อน แล้วก็มาสำเร็จเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปวางไว้ในธรรมว่า จิปปาภิญญา ผู้ที่ปฏิบัติเร็วรู้เร็ว สาวกะสาวก ว่าถ้าสาวกะเป็นสาวกพุทธะ สาวกพุทธะจะมีความเห็นอย่างนั้นได้เพราะมีธรรมแล้ว

ก็มีส่วนหนึ่ง เพราะมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้แนะ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่มีธรรม ธรรมะยังไม่เกิด เห็นไหม สิ่งที่ธรรมะยังไม่เกิด แต่มันมีสิ่งที่รองรับ ไม่ใช่จู่ๆ

ย้อนกลับไปที่เป็นเวสสันดรสิ สร้างสมมาจนสมบูรณ์ สิ่งที่สมบูรณ์ การประพฤติปฏิบัติ แล้วทำไมจะเห็นกายไม่ได้ ทำไมจิตสงบไม่ได้ ทำไมเห็นเป็นขาดกถาสิ่งที่ประพฤติปฏิบัติ สิ่งนั้นเป็นไปไม่ได้ เพราะอะไร เพราะไม่ใช่จู่ๆ เพราะพระโพธิสัตว์ สิ่งที่เป็นพระโพธิสัตว์สิ่งนี้บุญกุศลมหาศาลขนาดนี้ แล้วตอนที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดที่สวนลุมพินี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นทารกนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเปล่งวาจาว่า “เราเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย แล้วเราจะไม่เกิดอีก”

แล้วเวลาครูบาอาจารย์เราผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ว่า “ชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย” อย่างนั้นไม่ใช่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสำเร็จตั้งแต่เกิดจากมารดาแล้วหรือ เพราะเกิดมาตั้งแต่สวนลุมพินี แล้วก็เปล่งวาจาว่า “เราจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย แล้วเราจะไม่กลับมาเกิดอีก”

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดถึง ๒ หน ตาย ๒ หนนะ เกิด ๒ หน เพราะเกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ แล้วก็มาเกิดเอาวันเพ็ญเดือน ๖ เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การเกิดครั้งที่ ๒ นี้ เกิดจากพระโพธิสัตว์เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม ตาย ๒ หนคือกิเลสมันตายไป ขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม นี้ฆ่ากิเลส กิเลสมันตายไปตั้งแต่เดิยวั้น จิตดวงนี้ที่มันสะสมมา มันส่งมา เกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ตั้งแต่พระเวสสันดรเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ สิ่งนี้เป็นพระโพธิสัตว์ มีบุญญาธิการมาก

เพราะอะไรสร้างสมมาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป นี่จะประพฤติปฏิบัติไม่เปล่าประโยชน์เพราะอะไร เพราะสร้างสมมาสมบูรณ์แล้ว แล้วเวลามาเกิดอีก เกิดเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป เวลาเกิดเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี้สุอุปาทิเสสนิพพาน อนุอุปาทิเสสนิพพาน นี้ตาย กิเลสมันตายแล้ว แล้วตายเป็นชาติสุดท้ายไป ตายเป็นชาติสุดท้ายคือตายจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เข้าถึงวิมุตติสุขตั้งแต่ฆ่ากิเลสตาย แต่เวลาตายนี้ตายธาตุขันธ์ ขันธมาร ขันธ์เป็นภาวะ สิ่งที่ขันธ์เป็นภาวะ สละขันธ์เห็นใหม่ ถึงทั้งขันธ์ไป นี่จิตวิมุตติไป ตาย ๒ หน คือกิเลสตายหนหนึ่งก่อน แล้วก็ตายในชาติปัจจุบันนั้น

เวลาเกิดที่สวนลุมพินี “เราจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย”

ธรรมนี้มีอยู่แล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ยังกราบอยู่ พระถามว่า “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบอะไร?”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “เรากราบธรรม”

“เรากราบธรรม” เพราะธรรมะนี้มีอยู่แล้ว มีอยู่แล้ว ฟังคำว่า “มีอยู่แล้ว” สิ แล้วถ้าเจ้าชายสิทธัตถะขณะที่อยู่ในราชวัง แล้วเห็นสภาวะที่ว่า นางพื่อนรำนี่เป็นอสุภะ สิ่งที่เป็นซากศพมันเป็นสภาวะธรรม มันไม่เป็นมรรค เป็นมรรคไม่ได้

สิ่งที่เป็นมรรคนะ ถ้าสิ่งที่เป็นมรรคขึ้นมา แล้วบอกไปเรียนกับอาหารคาบสเป็นสภิกาคามี มรรคนี้ ถ้ามันเป็นโศดาปัตติมรรค จะขึ้นสภิกาคามีมรรคนี้ โศดาปัตติมรรคต้องเป็นโศดาปัตติผล ลี สิ่งที่เป็นโศดาปัตติผลแล้วถึงจะเดินสภิกาคามีมรรคใช่ไหม ถ้าเป็นโศดาปัตติผลแล้ว ทำไม สักกายทิฎฐิ วิจิจฉนา สิลัพพตปรามาส ไม่ลูปคลำในศีลใจ ถ้าไม่ลูปคลำในศีล ทำไมยังต้องหลง ไป ยังต้องก้าวเดินไป

ปัญญามันเกิดอย่างนี้ละ ถ้าปัญญามันเกิดอย่างนี้ ไปได้สภิกาคามีมรรคจากอาหารคาบส เห็นไหม เวลาเข้าสมาบัติ มันมีความสุขมาก สิ่งที่เป็นความสุขนี้มันคิดได้ แล้วถ้ามันไม่มีปัญญา เพราะอะไร เพราะผ่านโศดาปัตติมรรคมาแล้ว โศดาปัตติผลมาแล้ว ปัญญามันจะมีใจ ปัญญามัน จะมี แล้วมันจะไปติดสภิกาคามีมรรคได้อย่างไร มันจะไปเป็นอนาคามีมรรคได้อย่างไร ในเมื่อมัน มีปัญญา ในเมื่อมีปัญญานี้มันจะก้าวเดินไป

จริงอยู่ การประพฤติปฏิบัติมันจะหลงบ้าง ความหลง ความผิดพลาด สิ่งนี้ผิดพลาด แต่มัน มีปัญญาเป็นพื้นฐานนะ ไม่ใช่สิลัพพตปรามาส ไม่ใช่ลูปคลำ เห็นไหม สิ่งที่ไม่ลูปคลำ ถ้าเป็น โศดาปัตติมรรค โศดาปัตติผลนะ นี่มันจะก้าวขึ้นมาเป็นสภาวะแบบนั้น แต่ที่นี่มันไม่เป็นอย่าง นั้นนะสิ พอมันไม่เป็นอย่างนั้น สิ่งทีเห็น เห็นสภาวะกายนั้นมันเห็นโดยธรรมใจ สิ่งทีธรรมทีมีอยู่ แล้วทีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรม แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัส ฐึเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยังไม่มีธรรม ถ้าไม่มีธรรม แล้วมรรคมันเกิดขึ้นมาได้ อย่งไร ถ้ามรรคไม่เกิดขึ้นมา...

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกกับสุภัททะ เห็นไหม “สุภัททะ เธออย่าถามให้มาก ไปเลย ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นจะไม่มีผล”

นี่จะมีมรรคเฉพาะในศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธศาสนานี้เท่านั้นจะมีมรรค แต่จะมีมรรค เพราะศาสนายังไม่เกิด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัสฐึเป็นองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธเจ้ายังไม่เกิด ธรรมยังไม่เกิด

ธรรมนี้มีอยู่โดยดั้งเดิม แต่ธรรมนี้ยังไม่ประจักษ์ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้าใจ ธรรมนี้มีอยู่โดยดั้งเดิม แล้วใครไปค้นคว้าธรรมอันนี้มาประกาศในใจขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า ในเมื่อเป็นโศดาปัตติมรรค ในสภาวะเห็นกาย เห็นกาย การเห็นกาย ผู้ที่

ประพฤติกปฏิบัติจะรู้จักคำว่า “เห็นกาย” แล้วก็หลุดมือไปนะ หลุดไม้หลุดมือไป แล้วก็เสื่อมสภาพนั้นไป

เห็นไหม ธรรมนี้มีอยู่แล้ว ทั้งๆ ที่เรามีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว แต่ขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติก เริ่มอยู่ในราชวังนั้น บารมีสูงส่ง บารมีส่งเสริม สิ่งนี้เข้ามา บารมีส่งเสริมขึ้นมาเห็นไหม เกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะที่สวนลุมพินี ประกาศว่าจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย พราหมณ์ทั้งหลายพยากรณ์แล้ว ถ้าออกบวชจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าอยู่ในราชวังนี่จะเป็นจักรพรรดิ

พระเจ้าสุทโธทนะพยายามเหนี่ยวรั้ง พยายามสร้างสมเห็นไหม นี่สภาวะของโลก โลกเกิดมาจะมีสภาวะพ่อแม่ลูกต้องรักกันโดยธรรมชาติ ต้องการอย่างนั้น ศึกษาเล่าเรียนวิชาการทางการปกครอง ศึกษาวิชาการจะเป็นกษัตริย์ นี่ศึกษาวิชาการอย่างนั้นมา สิ่งนี้มันเศร้าหมอง มันผ่องใส มันก็มีความทุกข์ แต่เพราะบุญญาธิการไง บุญญาธิการอันนี้ต่างหากถึงได้รองรับสภาวะนี้

เพราะบอกว่า ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้โศคาปัดติมรรค สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรค เวลาออกประพฤติกปฏิบัติแล้วนี่จะต้องย้อนกลับราชวัง จะย้อนกลับ

มันเป็นชาติสุดท้าย สิ่งที่รองรับในพระโพธิสัตว์นี้ มันมีคุณค่ามหาศาลนะ เวลาผู้ที่ประพฤติกปฏิบัติจนเป็นจักรพรรดิ เห็นไหม มีช้างแก้ว มีขุนคลังแก้ว สิ่งนี้มันยังมาโดยธรรมชาติเลย แล้วเวลาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งนี้หมุนมา มันทำไมไม่เป็นธรรมชาติ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องสมบุกสมบัน เวลาออกประพฤติกปฏิบัติ ๖ ปีนะ ถ้าได้โศคาปัดติมรรค สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรค ทำไมต้องไปศึกษา

สิ่งที่การประพฤติกปฏิบัติที่อุกฤษฏ์ที่สุดในสมัยพุทธกาลนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เคยปฏิบัติ เขาไม่มี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติกปฏิบัติเห็นไหม อตตกิลมถานุโยคคือการประพฤติกปฏิบัติที่อุกฤษฏ์มาก สมัยพุทธกาลจนปัจจุบันนี้ก็ยังมีที่เขาประพฤติกปฏิบัติกัน ดำรงชีพแบบสุนัข กินอุจจาระนี้เป็นอาหาร แล้วความประพฤติก เห็นไหม ยืนอยู่บนปลวกขึ้นถึงเอวอย่างนี้ นี่อตตกิลมถานุโยค แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก สิ่งที่เขาประพฤติกกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เคยปฏิบัตินี้ไม่มี

แล้วได้โศดาปัตติมรรค สกิทาคามิมรรค ทำไมไปไพล่ออกไปเอาสิ่งที่ไม่ใช่มรรคละ? ไม่ใช่มรรคสิ่งนั้นเพราะอะไร เพราะสิ่งที่ว่าเป็นธรรม สภาวะธรรมมันเกิด สภาวะธรรมอย่างนี้มันให้ปัญญาเป็นอกุปปธรรมไม่ได้ อกุปปธรรมคืออฐานะที่ใจนี้จะเสื่อมสภาวะ ถ้าใจเสื่อมสภาวะ มันมีสภาวะสิ่งนี้รองรับแล้ว ทำไมไพล่ออกไปทำอรรถกิลมถานุโยคอยู่กับเขา

แล้วถ้าเป็นหลักความจริงนะ ถ้างค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้โศดาปัตติมรรค สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรค นี่ปัญจวัคคีย์เป็นผู้ที่อุปัฏฐากอยู่ อุปัฏฐากอยู่ตลอดเวลา สังเกตไหมว่าพระอนานนท์เป็นพระโศดาบัน ทำไมพระอนานนท์สั่งสอนพระได้ละ นี่พระโศดาบันไปโศดาปัตติมรรค โศดาปัตติผล ก็ต้องสั่งสอนปัญจวัคคีย์ได้สิ

ทำไมสั่งสอนปัญจวัคคีย์ไม่ได้ ปัญจวัคคีย์เห็นการประพฤติปฏิบัติ จนเห็นว่าออกมาฉันอาหารเห็นใหม่ ออกฉันอาหารของนางสุชาดา ว่าการฉันอาหารของนางสุชาดานั้นได้เป็นอนาคามิมรรคไป

แล้วยังมีพระที่เป็นผู้ที่จตุราริกของเขานี้ละ บอกว่า เจ้าชายสิทธัตถะได้ลอยถาด ฉันข้าวของนางสุชาดาแล้ว ได้ลอยถาดทองคำ ถาดทองคำนั้นลอยสวนกระแสน้ำไป นี่ปัญญามันเกิดเป็นพระอนาคามี ถึงตั้งอธิฐานว่าคืนนี้จะนั่งตลอดรุ่ง ถ้าไม่นั่งตลอดรุ่งจะไม่ยอมลุก ทำไมเมื่อก่อนนั้นไม่กล้าอธิษฐาน

ภาวะของพระโพธิสัตว์ ภาวะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาทดสอบกับสิ่งต่างๆ ทดสอบกับเรื่องอรรถกิลมถานุโยค แล้วเวลาเข้าใจสิ่งนั้นทั้งหมด เวลาบัญญัติ เห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติ เวลาบัญญัติเข้ามา ย้อนกลับเข้ามาบัญญัติสิ่งนี้ ปัญญาสิ่งนี้มันย้อนออกไป ทำให้หลงไป สิ่งที่หลงไปนี่เป็นอรรถกิลมถานุโยค ความสุขติดในฉานสมาบัติสมาบัตินี้มีความสุขมากนะ มันจะมีความสุข มีความรุ่มเย็นมหาศาลเลย เพราะมันมีความละเอียดอ่อนมาก อากาसानัญญาตนะ วิญญาณัญญาตนะ อากิญจัญญาตนะ เนวสัจญญาณา สัจญญาตนะ นี่เวลาถอยเข้าถอยออกมันจะมีพลังมหาศาล ทำไมพระเทวทัตทำมานโลภีย์ ทำไมเหาะเหินเดินฟ้าได้ ทำไมแปลงร่างได้

นี่ก็เหมือนกัน เจ้าชายสิทธัตถะได้เรียนกับอาหารดาบส นี่กามสุขัลลิกานุโยค มีแต่ความสุขใจ สิ่งที่มีความสุขนี้ ถ้าเราผู้ที่ประพฤติปฏิบัติในสมัยปัจจุบันนี้ เวลาประพฤติปฏิบัติไปถ้ามันติดขนาดไหน ครูบาอาจารย์ชี้หน้าออกได้ หรือถ้าเรามีความสังเกตอยู่ เพราะอะไร เพราะมันมี

พื้นฐานของมรรค โศดาปัตติผลนี้มันมีปัญญาอยู่ ถ้าปัญญาอย่างนี้มันจะใคร่ครวญ คิดก็ติดอยู่ อย่างนั้น แต่ถ้าชี้หน้าขึ้นมามันจะย้อนกลับขึ้นมา

ถึงสุดท้ายแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้ววางธรรมไว้ เวลาเทศน์ ธรรมจักๆ นี่อรรถกถาโมกข์ โศก กามสุขัลลิกานุโยค ภิกษุไม่ควรเสพ ๒ ส่วนนี้ ๒ ส่วนนี้เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประสบมาทั้งหมดใจ ให้มันสมาธิปฏิบัติ ถ้ามันสมาธิปฏิบัติแล้ว ทำไมว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอดอาหาร แล้วมาฉันอาหารของนางสุชาดา ๔๕ คำนี้ ได้ เป็นอนาคามิมรรค

นี่ถ้าได้เป็นอนาคามิมรรคนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วจะบอกว่า ไม่ห้ามการอดอาหารนั้น เวลาอดอาหาร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเขียนไว้ในพระไตรปิฎก ห้ามไว้ ห้ามไว้เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอดอาหารเฉยๆ เพราะมรรคมัน ยังไม่เกิดใจ ถ้ามรรคมันเกิด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอดอาหารอย่างนั้น แล้วพลิกกลับมา ปัญญามันก็เกิดได้ เพราะมีธรรมไขใหม่ ธรรมเป็นหลักเป็นเกณฑ์

แต่นี่มันไม่มีธรรมเป็นหลักเป็นเกณฑ์ อดอาหารก็อดอาหารเฉยๆ อดอาหารโดยคิดว่าการอดอาหารนั้นเป็นการชำระกิเลสใจ นี่อนาคามิมรรคมาจากไหน ในเมื่อการอดอาหารนั้นอดเฉยๆ อดอาหารจนสลบ สลบไปถึง ๓ หนนะ กลิ่นลมหายใจสลบไป ๓ หน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้วถึงบัญญัติไว้ว่า “ห้ามอดอาหาร” เพราะถ้าคนมีกิเลสอยู่ การปฏิบัติไม่เข้าใจสิ่งนี้ จะกลายเป็นว่าคิดว่าการอดอาหารนี้จะเป็นการชำระกิเลสใจ

แต่เจ้าชายสิทธัตถะได้ประสบการณ์อย่างนี้มาแล้ว ถ้าอดเฉยๆ นี่มันไม่ใช่มรรค ถ้าไม่ใช่ มรรคมันก็จะไปเป็นอนาคามิมรรคไปไหน ในเมื่อมันไม่ใช่มรรคขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สั่งห้ามเลยว่าห้ามอดอาหารนะ

แต่ในเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว เพราะย้อนกลับไปดูว่าเวลาเราอดอาหารนี้มันเกิดพลังงานมาก เพราะสมาธิมันจะแน่นมาก สิ่ง ที่สมาธิแน่นมากนี้มันจะหมุนกลับมา เวลาอานาปานสติแล้วกำหนดลมหายใจเข้ามา พอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นประโยชน์ตรงนี้ ถึงบัญญัติห้ามว่า ห้ามพระอดอาหาร เพราะถ้าพระไม่มี ปัญญา พระผู้ที่ไม่มีความปัญญานะ จะเห็นว่าการอดอาหาร...เห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำ อยู่ในพระไตรปิฎก ก็จะทำตามไป

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเปิดช่องไว้ให้กับผู้ที่ฉลาด เพราะอะไร เพราะธรรมะมีแล้ว เพราะมรรคขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดขึ้นตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ถึงได้วางหลักไว้ว่า ถ้าใครอดอาหารโดยเปล่าประโยชน์ ใครอดอาหารเพื่ออวดอ้าง ว่าฉันนี่เป็นคนอาหาร ฉันเป็นพระปฏิบัติ หรือฉันอดอาหารเพื่อลาภสักการะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรับอาบัติทุกกฏ ทุกกิริยาเคลื่อนไหว ปรับอาบัติทุกกฏ ทุกเวลาที่ต้องการลาภนั้น แต่ถ้าภิกษุอดอาหารอยู่ในป่าในเขา อดอาหารเพื่อชำระกิเลส ตถาคตอนุญาต

นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนุญาตให้ออดอาหารเป็นมรรคไป เป็นมรรคหมายถึงว่ามีปัญหาใคร่ครวญไป การอดอาหารนี้เพื่อจะให้ร่างกายธาตุขันธ์นี้เบาลง ธาตุขันธ์นี้เบาลงแล้วจิตมีอิสระมากขึ้น ทำความสงบของใจได้มากขึ้น

สิ่งที่ทำความสงบของใจได้มากขึ้น เวลาย้อนกลับมาเป็นมรรคขึ้นมา มันจะเกิดพลังงานขึ้นมหาศาลเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงเปิด “ถ้าผู้ใดอดอาหารเพื่อเป็นการชำระกิเลส เป็นอุบายวิธีการ ตถาคตอนุญาต”

แล้วอนาคามิมรรคมันมาจากไหน ในเมื่ออดอาหารก็อดอาหารเฉยๆ อย่างนั้น แล้วยังบัญญัติไว้ในพระไตรปิฎกว่าห้ามอีกต่างหาก ห้ามอดอาหารนั้น แล้วพอนั้นอาหารของนางสุชาดา ๔๕ คำ นั้น ได้ออนาคามิมรรค แล้วภิกษุอีกองค์หนึ่งบอกว่าได้ออนาคาผลอีกต่างหากนะ

ได้ออนาคาผล แล้วผลมันมาจากไหน ในเมื่อมรรคสามัคคี มรรครวมตัวมันมาจากไหน มรรคมันไม่มีนะ มรรคยังไม่มีเพราะธรรมยังไม่เกิด สิ่งที่ธรรมเกิดขึ้นตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตลอดผิดลองถูกมาขนาดนี้ละ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์ เป็นบุญญาธิการมหาศาล แล้วใคร่ครวญสิ่งนี้ย้อนกลับมาไป

พอย้อนกลับมาที่นี่ ถึงบอกว่า ย้อนกลับมาอานาปานสติ ฉันอาหารของนางสุชาดาเพื่อให้ร่างกายนี้ทรงตัวได้ ว่าฉันอาหารของนางสุชาดา ๔๕ คำ เพื่อเสวยวิมุตติสุขได้ ๔๕ วัน เวลาเข้าวิมุตติสุข เข้าสมาบัติ เข้านิโรธ ร่างกายจะหยุดการทำงานทั้งหมด ไม่ต้องฉันอาหารก็อยู่ได้ ไม่ต้องทำอะไร เพราะอวัยวะทุกอย่าง สิ่งต่างๆ ในร่างกาย อวัยวะต่างๆ มันจะหมุนสงบตัวของมันเอง

สิ่งที่สงบตัวมันเอง ไม่ต้องไปหวังกังวลว่าเข้า ๔๕ วันแล้ว จะบัสสาวะตรงไหน จะอุจจาระตรงไหน ไม่ต้องไปคิดถึงมัน เวลาจิตมันเข้าสมาบัติ มันเข้านิโรธ เข้าวิมุตตिसุข มันจะไปหวังหากับ ๔๕ วัน เพื่อมาพยุงธาตุขันธ์ ๔๕ วันเพื่ออะไรอีก

นี่มันเป็นความเห็น เป็นการตีความ เป็นผู้จดจารึกมีภูมิคุณธรรมขนาดไหน ผู้จดจารึกไม่มีภูมิธรรมก็จินตนาการไปทางร่างกายปกติ แต่ผู้ที่เข้าถึงความสุขอันนั้นนะ ทำไมอดอาหารได้ ทำไมอดนอนได้ อดได้ทุกอย่าง ขณะที่เดินวิปัสสนาอยู่นี้ แล้วเวลาเข้าเป็นผลแล้วมันมีความสุขมหาศาล สรรพสิ่งในร่างกายนี้สงบตัวหมดเลย มันอยู่ของมันโดยธรรมชาติของมัน สงบตัวอย่างนั้น เพราะด้วยบารมีธรรมไง

สิ่งที่พยายามเกิดขึ้นเห็นใหม่ ถึงกับย้อนกลับมาอานาปานสติ กำหนดลมหายใจเข้าออก เพื่อให้เป็นสัมมาสมาธิ “สมาธิ” สิ่งที่ไปติด ได้สัททกามิมรรคกับอาภารดาบส แล้วไปกามสุขัลลิกานุโยค ความสุข ความติดในสมาธินั้น สมาธินั้นมีความสุขมาก ติดสมาธินั้นมันก็ไปไม่ได้ จนอาภารดาบสบอกว่า “เจ้าชายสิทธัตถะทำสมาบัติได้เหมือนเรา ให้เป็นศาสดาสอนลูกศิษย์ลูกหาต่อไปได้ เพราะเป็นศาสดาแล้ว เพราะมีความเข้าใจแล้ว” นี่กามสุขัลลิกานุโยค เวลาอดอาหาร เวลาทำทุกรกิริยาต่างๆ นี่ออตตกิลมถานุโยค แต่ออตตกิลมถานุโยคเพราะยังไม่มีมรรคใจ แต่เวลากลับมาฉันอาหารให้ร่างกายทรงตัวขึ้นมา แล้วเริ่มอานาปานสติ สิ่งที่เป็นอานาปานสติขึ้นมาเพื่อให้อัตตเป็นสัมมาสมาธิ เพื่อให้มีสัมมาสติ

สิ่งที่เวลาจิตสงบขึ้นมา เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์ สิ่งที่เราสร้างสมมานี้สร้างสมมามหาศาล ไม่ใช่จู้จี้ สิ่งนี้รองรับมาแล้ว เกิดตั้งแต่ลุมพินีนะ “เราเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย จะไม่กลับมาเกิดอีก” แล้วชีวิตที่ประสบการณ์สิ่งนี้มา เพราะในชาติปัจจุบันก็ธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ ในชาติปัจจุบัน เพราะสิ่งนี้ยังไม่บรรลุนิพพานเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชาตกคือการย้อนกลับไปเห็นสภาวะนั้นยังไม่เกิดใจ

พอจิตนี้เริ่มสงบ ย้อนกลับ บุปเพณิวาसानุสติญาณ ในเมื่อบุพเพณิวาसानุสติญาณ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช้ปัญญาแล้วบอกว่า “นี่ไม่ใช่” เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นสุภาพบุรุษ เป็นมหาสุภาพบุรุษมาก พอย้อนกลับมา พอไปนี่มันไม่ใช่ ไม่ใช่ก็ว่าไม่ใช่ ไม่ใช่ก็ตั้งย้อนกลับ ตั้งกลับมา

ในมัชฌิมยาม จุติปาทญาณ ก็ว่าไม่ใช่ ในเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าไม่ใช่ มรรคมันอยู่ไหน ก็บอกว่า สิ่งนี้มันย้อนไปอดีต มันสาวไปอดีต แล้วก็ย้อนกลับไปอนาคต การเกิด การตายนี้มันไม่ใช่ ถ้ามันไม่ใช่คือมรรคมันยังไม่มีสิ ย้อนกลับมาที่อัสวัคชญาณต่างหากละ นี่จิปปาภิญญา

จู่ๆ จะมาเกิดเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้...ถูกต้อง จู่ๆ ไม่ได้ เพราะอะไร เพราะต้องสร้างบารมีมา ๑๖ อสงไขย แสนมหากัป ๘ อสงไขย ๔ อสงไขย จะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันจู่ๆ มาจากไหน ถ้ามันไม่มีสิ่งนี้รองรับใจดวงนี้มา สิ่งนี้รองรับใจดวงนี้มาจน ย้อนกลับมาทำลายกิเลสขาดออกไป นี่ทำลายกิเลสขาดออกไปจากใจ พร้อมกับจิปปาภิญญาไป

เวลา สาวก สาวกะ อนุพุทธะยังสามารถทำจิปปาภิญญาได้ แล้วพระโพธิสัตว์สร้างสม บารมีมาขนาดนี้ทำไมทำจิปปาภิญญาไม่ได้ จิปปาภิญญาคือความตรัสรู้ในขณะนั้น แต่ที่วางไว้ มรรค ๔ ผล ๔ เพื่อเวไนยสัตว์ บัว ๔ เหล่า สิ่งที่จะเกิดขึ้นมาสภาวะแบบนั้น เสวยวิมุตติสุข สุดท้ายแล้วไปเทศน์กับปัญจวัคคีย์ เรื่องธัมมจักขุ “ทาง ๒ ส่วนไม่ควรเสพ”

ไปหาปัญจวัคคีย์ก่อน ปัญจวัคคีย์ไม่รับ เพราะเห็นว่าเป็นผู้กลับมาอีกมาก เป็นผู้ที่ขนาดทำ ทุกรกิริยาอย่างนั้นยังตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ แล้วกลับมาฉันอาหารอย่าง นี้ กลับมาเป็นผู้มักมาก มันจะสำเร็จไปได้อย่างไร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกกับปัญจวัคคีย์นะ “เธอเคยได้ยินไหม ที่เราบอกว่าเรา เป็นพระอรหันต์” นิมหาสุภาพบุรุษ ขณะที่ไม่เป็นพระอรหันต์ก็บอกว่าตัวเองไม่ได้เป็นพระ อรหันต์ ความรู้สึกอันนั้นก็ไม่ได้เป็นพระอรหันต์ เพราะมรรคมันยังไม่มี ศาสนาพุทธยังไม่เกิด

แต่เวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าเพราะตรัสรู้ธรรม มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับมีพระธรรม แต่ยังไม่มีการสงฆ์ เห็นไหม ถ้ามีมรรคอย่างนี้ เราอยู่กันเป็น ๖ ปี มันต้องมีการสอนกันบ้าง นี่ขนาดปัญจวัคคีย์ไม่ฟัง เลยละ

ถึงเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “เคยได้ยินได้ฟังไหมว่าเราเป็นพระอรหันต์” จนปัญจวัคคีย์ยอมฟังเห็นไหม แสดงธัมมจักขุ อตตกิลมถานุโยค กามสุขัลลิกานุโยค “เทวมเม ภิกข เว ทาสองส่วนที่ภิกษุไม่ควรเสพ”

มัจฉิมาปฏิบัติทา คือความเห็นเป็นทางสายกลางที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช้อาส
 วัชขญาณชำระกิเลสมาอยู่ที่นี่ เป็นประจักษ์พยานกับใจองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถัจ
 ญาณ กตญาณ กิจจญาณ นี้เกิดตรงนี้ เกิดตรงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงออก มรรคมัน
 ถึงเกิดต้องนี้ไง ธรรมจักร จักรของธรรมได้เคลื่อนแล้ว เทวดาส่งเป็นชั้นๆ ขึ้นไป

พระอัญญาโกณฑัญญะฟังสิ่งนี้ นี้พร้อมอยู่แล้ว เพราะปฏิบัติมากับองค์สมเด็จพระ
 สัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ที่อุปัฏฐากอยู่ ทำใจสงบมาอยู่ตลอดเวลา ถ้าทำความสงบของใจอยู่ตลอดเวลา
 อย่างนี้มา พอธรรมเข้ามา นี้เหมือนสิ่งที่ว่าวปากคอก เปิดคอกออกก่อน พระอัญญาโกณฑัญญะ
 เป็นพระสงฆ์องค์แรกของโลก นี้ธรรมจักรเกิดอย่างนี้ มรรคเกิดอย่างนี้ เป็นพยานกันตั้งแต่
 พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นพระสงฆ์องค์แรกของโลก เพราะมรรคอันนี้มันเกิดขึ้น เพราะมรรคอัน
 นี้ทรงตัว มรรคนี้ถึงแสดงตัวออกมาให้พระอัญญาโกณฑัญญะแสดงความเป็นสภาวะแบบนี้ไง
 เห็นไหม สภาวะเกิดอย่างนี้สิ

สิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนา
 สร้างสมบารมีมหาศาล ไม่ใช่จู่ๆ หรือ เป็นเพราะบุญญาธิการ เป็นเพราะการสะสมมา เป็นเพราะ
 สิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมมาขนาดนั้น แต่การตีความของผู้จดจารึกก็จดจารึก
 ตีความอย่างนั้นไป

แล้วเวลาหลวงปู่มันละ หลวงปู่มันท่านเกิดนะ เหมือนเจ้าชายสิทธัตถะเกิดจากสวนลุมพินี
 ว่าจะเกิดมาชาตินี้ชาติสุดท้าย หลวงปู่มันก็สร้างนะ หลวงปู่มันสร้างขึ้นมา เพราะหลวงตาเล่าให้
 ฟังว่า หลวงปู่มันท่านเล่าว่า ท่านปรารถนาเป็นพุทธภูมิ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
 ปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ แล้วสร้างสมบุญญาธิการเป็นพระโพธิสัตว์มา แล้วมาตรัสรู้ด้วย
 บุญญาธิการขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี้ไม่มีศาสนา มรรคไม่มี องค์สมเด็จพระ
 สัมมาสัมพุทธเจ้าถึงต้องตรัสรู้ สยัมภู ตรัสรู้ด้วยตนเอง

แต่องค์หลวงปู่มัน ท่านปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ แล้วท่านมาเกิดในท่ามกลางศาสนาที่
 องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางศาสนาไว้แล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางศาสนาไว้
 แล้ว แล้วองค์หลวงปู่มันมาปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ ปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้า แล้วมา
 ประพฤติในศาสนานี้ก็ต่อมมาสร้างสมบุญญาธิการ

สิ่งที่สร้างสมบุญญานิการไป “พระโพธิสัตว์” สิ่งที่พระโพธิสัตว์จะไม่เกิดมรรค ทั้งๆ ที่มรรคในศาสนาพุทธ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้แล้วนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประกาศธรรมมา นี่ดูพระไตรปิฎกเห็นใหม่ อย่างที่ว่าหลวงตาท่านบอกว่าสิ่งที่ประโยชน์จับต้องได้ แล้วเป็นประโยชน์หมด

แต่หลวงปู่มั่นท่านก็มีพระไตรปิฎก แล้วท่านก็ศึกษาพระไตรปิฎกอยู่ แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ย้อนกลับเข้ามา หลวงตาบอกว่า หลวงปู่มั่น เวลาท่านภาวนาเข้ามา เวลาจิตสงบเข้ามา สงบเข้ามา สิ่งที่สงบเข้ามานี่ขาด สิ่งที่เป็นขาด เพราะองค์หลวงปู่มั่นท่านก็ปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้าเหมือนกัน ท่านก็สร้างบุญญานิการของท่านมา สิ่งที่ท่านเห็นเป็นนิมิต เห็นว่าเดินไปถึงจุดหนึ่ง ทางขาด เดินไป ย้อนกลับ เดินไป ย้อนกลับ นี่เป็นความสงบของใจ

สภาวะธรรมที่เข้าชายลิตหัตถะเห็นก็สภาวะแบบนี้ไง สิ่ง “ธรรมมีอยู่แล้ว ธรรมมีอยู่แล้ว” แต่เวลาหลวงปู่มั่นไปเห็นสภาวะแบบนี้กลับมา มันจะเจริญแล้วก็เสื่อม แล้วไปปรึกษาหลวงปู่เสาร์นะว่า “จิตสภาวะเป็นแบบนี้ จะแก้อย่างไร จะแก้อย่างไร” หลวงปู่เสาร์ก็แก้ให้หลวงปู่มั่นไม่ได้ จนหลวงปู่มั่นพยายามย้อนกลับมาตลอด ย้อนกลับขึ้นมาจนเข้าใจว่า ตัวเองปรารถนาพุทธภูมิ สิ่งที่หลวงปู่มั่นจะมาปลดเปลื้องความปรารถนาพุทธภูมินี้ที่พรรษา

ความที่หลวงปู่มั่นบอกว่า หลวงปู่มั่นได้โศคาบันที่วัดที่อุบลฯ เห็นใหม่ว่าพรรษา ๓

สิ่งที่เป็นพรรษา ๓ สิ่งนี้เพราะหลวงปู่มั่นท่านปรารถนาพุทธภูมิ แล้วท่านพยายามแก้ไขความเป็นพุทธภูมิของท่าน ความแก้ไขพุทธภูมินะ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติจะเข้าใจสภาวะแบบนี้ เวลาจิตมันสงบเข้ามา เพราะหลวงปู่มั่นท่านสร้างบุญญานิการมา เวลาทำความสงบขึ้นมาจะเห็นนิมิต เห็นว่าจิม้าข้ามขอนชาติ ข้ามทุกๆ อย่าง

ข้ามขอนชาตินี้ก็เหมือนกับเจ้าชายลิตหัตถะประกาศว่า “เราจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย” เพราะว่าสิ่งนี้สร้างสมบุญญานิการมา แต่จิตสำนึกมันมีความปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์อยู่ เป็นพระพุทเจ้าอยู่ มันจะขวางสิ่งนี้ มันจะพาสิ่งนี้ไปไม่ได้ ถ้าพาสิ่งนี้ไปไม่ได้ เวลาย้อนกลับเข้ามา บุญญานิการบอกแล้ว สิ่งที่ยกแล้ว แต่ก็ยังคิดใจ ย้อนกลับเข้ามา ความสงบเข้ามา ถึงที่สุดแล้ว เวลาจิตสงบเข้ามาจะเห็นสภาวะต่างๆ เห็นหมด เป็นขาด เป็นความเห็น เพราะสร้างบุญญานิการมา แต่ขาดไม่ใช่ริยสัง สิ่งที่เป็นขาด เป็นสิ่งที่กระทบกับใจ ใจนี้ไปเห็นสภาวะแบบนี้ ใจนี้มีความออกอาจ มีความกล้าหาญ มีความประพฤติปฏิบัติ แต่มันก็เป็นอนิจจัง มันก็เสื่อมสภาวะ

แบบนี้ ปรักษาใครก็ได้ ปรักษาใครก็ได้ ถึงพยายามย้อนกลับใจ ย้อนกลับเข้ามา ถึงที่สุดแล้ว ต้องทำความสงบของใจ

ทำไมหลวงปู่มั่นสอนให้แม่ชีที่หนองผือ ให้ตัดกระแสจิตที่ไปเกิดในภพ เออจิตนี้ไปตัด สภาวะแบบนี้ นี่เวลาสอนสอนลูกศิษย์ผู้ที่มีความกังวลในใจ มีความเป็นไปของเรื่องของกรรม จะให้เอาจิตนี้ ความสงบของจิตนี้ไปตัดกระแสอันนั้น กระแสคืออุปาทานความยึดนะ ความยึด ความปรารถนาอันนั้น ความอาลัยอาวรณ์ ความสิ่งที่เป็นสมบัติที่เราสร้างสมมา เราสร้างสม บุญญะธิการมามาก สิ่งที่เราสร้างสมบุญญะธิการมามาก มันอาลัยอาวรณ์ เหมือนกับเราผลัดสมบัติเรา ทั้งนี้มันจะเป็นไปได้อย่างไร นี่เป็นจิตได้สำนึก

แล้วเวลาจะทำจิตเข้าไป กำหนดจิตเข้าไป ต้องไปตัดสิ่งนี้ พอไปตัดสิ่งนี้ ตัดอันนี้ขาด พอ ตัดอันนี้ขาด ย้อนกลับเข้ามาวิปัสสนา พอย้อนกลับเข้ามาวิปัสสนา ยกขึ้นวิปัสสนาได้ เพราะพุทธ ภูมิ ความปรารถนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ปิดกั้น ถ้าความปรารถนาเป็นองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งนี้คือสมบัติอยู่ นี่มันเข้าถึงสภาวะแบบนี้ไม่ได้ ถ้าผู้ที่ภาวนา จะ เข้าใจเรื่องความคิดใจ คิดอย่างนี้มันจะเข้าได้ฉานสมาบัติ

สิ่งที่ฉานสมาบัติจะรู้สิ่งที่เป็นขาด เป็นนิทานมหาศาลเลย แล้วจะแก้ไขเรื่องกรรม กรรม ของสัตว์โลกนี้จะสร้างสม เพราะเป็นพระโพธิสัตว์ตลอดไป พระโพธิสัตว์ต้องรู้สัตว์ขันธ์สัตว์ จะ รู้สัตว์ขันธ์สัตว์ จะช่วยเหลือชาวโลก จะปลดเปลื้องกรรมของสัตว์โลก จะช่วยให้สัตว์โลกมี ความสุข จะปรารถนาสิ่งนั้น นี่ถ้าเข้าฉานสมาบัติมันจะได้แบบนี้ แต่เวลาจะเข้ายกขึ้นวิปัสสนา เห็นใหม่ กลับมาตัดความปรารถนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสียก่อน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ แต่ไม่มีศาสนา พยายามรู้ คั้น แต่หลวงปู่มั่นเกิดท่ามกลางศาสนา แล้วจะเกิดช้อนเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ ๒ ไม่มี พระปัจเจกพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเกิดได้องค์เดียว ในเมื่อศาสนาของสมณโคดมยังอยู่ ใครจะ มาเกิดซ้ำ ถึงต้องกลับมาตัดตรงนี้ไง กลับมาตัดความผูกพันเป็นพระโพธิสัตว์นี้ขาด พอขาดนี้ ย้อนกลับเข้าไปวิปัสสนา

นี่เพราะหลวงตาเล่าว่า เวลาย้อนกลับมา หลวงปู่มั่นย้อนกลับมายกขึ้นวิปัสสนา “ทางนี้ ถูกต้อง” เห็นใหม่ “ทางนี้ใช่ ทางนี้ถูกต้อง” เวลาหลวงปู่มั่นมาในกรุงเทพฯ เห็นสภาวะดินหนูน ดิน มันเป็นธรรมชาติ สภาวะธรรมนี้เกิดได้ หลวงปู่มั่นพูดอย่างนั้นว่าสภาวะธรรมมันเกิด

“สภาวะธรรม” เหมือนกับเจ้าชายสิทธัตถะเห็นสภาวะของอสุกะงู เห็นสภาวะของผู้ที่นอนอยู่ กลิ้งไปเห็นใหม่ นี่สภาวะอย่างนี้เกิดได้ สภาวะธรรมเกิดได้ แต่สภาวะของมรรคอยู่ที่ไหน สภาวะอยู่ที่มรรคเห็นใหม่ พยายามค้นคว้าไฉน

เวลาไปอยู่ที่ลพบุรี ว่าพรรษา ๑๒ หลวงปู่มั่นสำเร็จเป็นพระอรหันต์ เพราะว่าหลวงปู่มั่นปรารถนาว่า ถ้าสำเร็จแล้วจะอดอาหาร มีชาวบ้านเขามาถวายอาหาร ถึงต้องฉันของเขาไป นั้นเป็นกรรมนะ

แต่เวลาหลวงปู่เจี๊ยะท่านบอกว่า หลวงปู่มั่นเวลาแสดงธรรม บอกว่า “มีพระองค์หนึ่งภาวนาได้พรรษา ๒ หรือ พรรษา ๓ ภาวนาได้เท่าเราที่ถ้ำสาริกา”

ที่ถ้ำสาริกานะ ในหนังสือว่า หลวงตาบอกว่าหลวงปู่มั่นสำเร็จที่ถ้ำสาริกา กับที่เชียงใหม่

ไม่ได้สำเร็จที่ถ้ำสาริกา แต่ขณะที่ไปประพฤติปฏิบัติที่ถ้ำสาริกานั้น กับพระองค์หนึ่งที่พรรษา ๒ พรรษา ๓ นี้เสมอกับท่าน แล้วหลวงปู่เจี๊ยะท่านก็ภาวนาขึ้นมา ท่านมีหลักเกณฑ์ของท่าน ทำไมจะไม่รู้กันว่ามันถึงตรงไหน

สำเร็จเป็นพระอรหันต์ที่ถ้ำสาริกา เป็นไปไม่ได้

เพราะพรรษาที่ ๒๒ ไม่ใช่พรรษา ๑๒ ที่ลพบุรี พรรษาที่ถ้ำสิงโตนั้นพรรษา ๑๒ เห็นใหม่ พรรษา ๑๒ นั้นสภาวะธรรมเกิด สภาวะธรรมเกิด แล้วหลวงปู่มั่นก็บอกว่า เวลาแสดงธรรมนี้ ผู้จดจารึก ผู้ที่มีภูมิธรรมจะจับได้ขนาดไหน หลวงปู่มั่นไม่เคยบอกอะไรเด็ดขาด แต่บอกหลวงตาเป็นการส่วนตัวเด็ดขาด แต่ท่านไม่ออกมาเปิดเผย เพราะมันเป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ ผู้จดจารึกมีธรรมในหัวใจ เห็นใหม่

หลวงปู่มั่นอยู่ที่ถ้ำสาริกา ได้สภาวะธรรม ได้กำลังมหาศาล กำลังมหาศาลอยู่ที่ถ้ำสาริกา จิตส่งออกมาดูพระอุบาลีที่กรุงเทพฯ กำลังพิจารณาปฏิบัติจนอุปบาทอยู่ กำหนดวันไว้ มาถามพระอุบาลี ท่านก็พูดว่าอย่างนั้นว่าเป็นอย่างนั้นจริงๆ เวลากำหนดจิตลงมากูผู้เฒ่า พระผู้เฒ่า หลวงตาผู้เฒ่าสร้างครอบคร้วตลอด คิดไปตลอด ไปบอกเขา

สภาวะธรรมอย่างนี้เกิด เพราะองค์หลวงปู่มั่นนี้ปรารถนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหมือนกัน สิ่งที่ปรารถนานี้จะมีบุญญาธิการมหาศาล เวลาธรรมแจ่มแจ้งขึ้นมาในหัวใจ ตัด

กิเลสขาดออกไปจากใจ ส่วนหนึ่งๆ แล้วหลวงปู่มั่นก็ตั้งสอนลูกศิษย์มา จนหลวงปู่มั่นพูดกับหมู่คณะว่า “ยังไม่แล้ว” พรรษาที่ ๒๒ แล้วก็บอก “ยังไม่แล้วๆ ยังมีคาอยู่ในหัวใจ” ถึงปลีกตัวออกไป เชียงใหม่

เวลาปลีกตัวออกไปเชียงใหม่เพื่อหลบไปจะเอาตัวเองให้รอดให้ได้ เพราะถ้าตัวเองไม่รอด เห็นไหม คุณติ คุณอย่างองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โสคาปัตติมรรค สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรค มันเป็นส่วนที่จิตมันเป็นมรรคแล้วมันจะมีผล มีผลเพราะเกิดมรรคา เกิดมรรคญาณ ขึ้นมาชำระอย่างนั้น มันจะส่งขึ้นไป

นี่เหมือนกัน เพราะเวไนยสัตว์ถึงพุทธกาล องค์หลวงปู่มั่นขึ้นไปเชียงใหม่ ไปแสดงธรรม อยู่ที่เชียงใหม่ ท่านเจ้าคุณอุบาลีนี้ท่านเป็นเจ้าคณะภาค ท่านนิมนต์หลวงปู่มั่นขึ้นไป แล้วหลวงปู่มั่นไปแสดงธรรมต่อหน้าพระอุบาลีที่ศาลาวัดเจดีย์หลวง เจ้าคุณอุบาลีบอกว่า “หลวงปู่มั่นแสดงธรรมระดับพระอนาคามี”

นี่หลวงปู่มั่นแสดงธรรมอยู่ที่วัดเจดีย์หลวงนั้น แสดงธรรมระดับอนาคามีนะ แล้วหลวงปู่มั่นพยายามหลบหลีกเข้าไปในป่า ไปประพฤติปฏิบัติอยู่ในป่า คั่นคว่า สูงส่งมาก พยายามคั่นคว่า นี่ธรรมจะเป็นสภาวะแบบนั้น สิ่งที่สภาวะธรรมย้อนกลับเข้ามาถึงจะเป็นสภาวะธรรมของใจดวงนั้น ใจ หลวงปู่มั่นคั่นคว่าสิ่งนี้ คั่นคว่าจนอยู่ที่เชียงใหม่ สำเร็จที่เชียงใหม่ พรรษาอย่างน้อยต้อง ๓๐ กว่าเกือบ ๔๐ ไม่สามารถระบุพรรษา เพราะไม่เข้าใจว่าพรรษาไหน ไม่ใช่พรรษา ๑๒

จะนั้น พอสำเร็จจากนั้นมาแล้วหลวงปู่มั่นอยู่ที่เชียงใหม่ ๑๑ ปี ย้อนกลับมาที่วัดป่าโนนวิเวก ย้อนกลับมาที่หนองผือ...สามผงที่ว่าพูดถึงสิ่งสภาวะแบบนั้น “สภาวะธรรม” สิ่งที่ว่าเวลากิเลสมันติด มันก็จะติดนะ แต่ถ้ากิเลสมันพ้นออกไปจากใจแล้ว สภาวะธรรมนั้นเป็นความจริง แล้วบอกไว้เวลาแสดงธรรม ไม่แสดงธรรมบอกเด็ดขาด เพราะบอกเด็ดขาด สาวกผู้ที่จดจำจะต้องเอาสิ่งนั้นมาเป็นสัญญา เอาสิ่งนั้นมาเป็นประโยชน์กับตัวใจ ถึงบอกว่า ให้เป็นผู้ที่ชี้ นำ ให้ผู้ที่เข้าใจ

แล้วบอกว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นคนไทย

สิ่งที่ถ้าเป็นคนไทยนะ ถ้าตามชาดกที่หลวงปู่มั่น...คุณนะ ถ้าพูดถึงว่าตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว เพราะมกษ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นชาว สักกะไชใหม่ สิ่งนี้โยนมา แล้วถ้าพูดถึงว่าชาวมกษอพยพมาตั้งแต่เอเล็กซานเดอร์เข้าไปโจมตี นี่

มันก็เป็นไปได้ เป็นไปได้ว่าการอพยพ เพราะอะไร เพราะพระเรานี้ละ เวลาเดินธุดงค์ไปเข้าพม่า แล้วออกอินเดีย เดินไปเดินกลับอยู่เป็นประจำ

พระเรานี้เวลาเดินธุดงค์ออกพม่าแล้วผ่านขึ้นไปอินเดีย ไปสังเวชนียสถานทั้งหลาย พระเราเดินธุดงค์อยู่แล้ว สิ่งที่อยู่พม่า ถ้าอย่างนั้นแล้ว เพียงแต่ว่าองค์หลวงปู่มันบอกว่า “สายสัมพันธ์ไง” มนุษย์เป็นชาวอินเดียในสมัยนั้น แต่ถ้าว่าเป็นเผ่าพันธุ์นะ

แต่ถ้าเป็นพระพุทธเจ้าเมืองไทย น่าจะเป็นหลวงปู่มัน ถ้าเป็นคคิธรรม หลวงปู่ท่านพูดเป็นคติ เป็นตัวอย่าง ใครจะมีปัญญาจับคคิธรรมตรงไหนมาเป็นประโยชน์ ถ้าคคิธรรมเกิดขึ้นมาเป็นประโยชน์จะเป็นประโยชน์กับทุกๆ คน

เห็นไหม ถึงว่า กิเลสนี้ร้ายกาจมาก เพราะกิเลสนี้บิดเบือนไปทั้งหมด การจดจารึกโดยกิเลสใจ นี่กิเลสนี้เป็นมลทิน สิ่งที่เป็นมลทิน เห็นไหม หลวงปู่เจี๊ยะท่านถึงบอกว่า “จะไม่อยากให้ผู้ที้ออกหนังสือนี้มา ผู้ที่มีปัญญานะ ถ้าอ่านหนังสือแล้วจะว่าหลวงปู่มันคิดในสมาธิ”

ถ้าหลวงปู่มันคิดในสมาธิเหมือนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปอยู่กับอาพาธโรคบส แล้วว่าได้สัททาคามิมรรค มันดีสุข มันเป็นกามสุขลลิกานุโยค มันไม่เกิดมรรค ถ้ามันเกิดสภาวะมรรคมันเกิดขึ้นมา สิ่งนี้มันเป็นเรื่องหนูน มรรคเกิดเพราะอะไร เพราะว่าสัมมาสมาธินี้เป็นหนึ่งเดียวในมรรค ๘ สิ่งที่มีมรรค ๘ มันจะย้อนกลับเข้ามาอย่างไร เพราะความสงบแล้วดี สภาวะแบบนั้น มันเป็นความลึกกลับใจ

ถึงบอกว่า มีสุตมยปัญญา มีจินตมยปัญญา มีภาวนามยปัญญา ถ้าใครไม่เคยเกิดความเป็นภาวนามยปัญญาจะไม่เข้าใจสภาวะสิ่งนี้ ถ้าไม่เข้าใจสภาวะสิ่งนี้เห็นไหม จดจารึกมามันก็บิดเบือน นี่มันเป็นความเศร้าหมอง สิ่งที่เป็นมลทินกับครูบาอาจารย์ใจ สิ่งที่เป็นมลทินนะ

แต่ถ้าไม่เป็นมลทิน สิ่งทีเชิดชู ครูบาอาจารย์เราเชิดชู เชิดชูเพราะต้องการให้ศาสนานี้ขับเคลื่อนไปโดยความเป็นจริงของศาสนานั้น ในศาสนาพุทธของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกกับสุภัททะ “เรื่องอริยสัจเป็นเรื่องของหัวใจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์อยู่ในไหน”

นี่ถ้ามันมีความทุกข์ เวลาหลวงตาจดจารึกธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเขียนประวัติของหลวงปู่มัน ปรีกษาใคร่ครวญสิ่งที่เป็นธรรมกับสิ่งที่เป็นธรรม มันจะเป็นธรรมแล้วมันจะเป็นประโยชน์นะ เป็นประโยชน์กับโลก สิ่งที่เป็นประโยชน์กับโลกมหาศาลเลย แต่สิ่ง

ที่ว่าบิดเบือน บิดเบือนไปเพื่อสิ่งใดล่ะ บิดเบือนไปเห็นใหม่ แผนที่คิดแล้วคนมันจะเดินไปไหน ในเมื่อแผนที่ส่งเสริมให้มีการผิดพลาด คนมันจะเดินไปไหน? มันก็เดินไปตามแผนที่นั้น เพราะทุกคนมีกิเลส ทุกคนอยากสะดวกสบาย สิ่งที่ยากสะดวกสบาย เพราะมันมีสิ่งที่ยื่นำ

แต่ธรรมในภาวนามยปัญญามันเกิดขึ้นมาจากจิต จิตนี้สัมผัสตรงกับสิ่งนั้น ตรงกับสิ่งนั้นถึงต้องภาวนามตามจิต ตามอำนาจวาสนาของใจดวงนั้น ถ้าอำนาจวาสนาของใจดวงนั้นย้อนกลับมาถึงใจของตัวเอง สิ่งนี้เป็นประโยชน์กับเรา นี่ธรรมจะเจริญ เจริญตรงนี้ ธรรมเจริญในหัวใจของสัตว์โลก ถ้าธรรมเจริญในหัวใจของสัตว์โลก สิ่งที่เกิดขึ้นออกไปจากใจที่บริสุทธิ์มันจะเป็นประโยชน์กับสัตว์โลก

สิ่งที่ออกไป เห็นใหม่ สิ่งที่มีกิเลสเป็นมลทิน เวลากิเลสเป็นมลทินจรรีออกไป มันเป็นเรื่องที่ทำได้ยังไง

๑. เป็นความได้แย้ง ถ้ากิเลสมันมีความพอใจ มันจะเอาสิ่งนี้เป็นข้ออ้าง สิ่งที่มีกิเลสมันก็อยากแสดงตัว มันก็อยากจะทำอย่างอยู่แล้ว แล้วถ้ามีสิ่งนี้มาให้มันอ้าง ให้มันแสดงตัว มันก็เอาสิ่งนี้เป็นเครื่องยืนยัน

หลวงปู่เจี๊ยะท่านถึงเป็นกังวลว่าถ้าหนังสือออกไปแล้ว ใครอ่านหนังสือแล้ว ว่าหลวงปู่มันจะคิดในสมาธิ ไม่มีปัญญา ไม่มีมรรคเป็นเครื่องก้าวเดิน

เราถึงย้อนกลับมาไง ย้อนกลับมาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เวลาความรู้สึก เห็นใหม่ ธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบอยู่ที่นี่ ธรรม สภาพธรรมมีอยู่แล้ว นั่นเป็นสภาพธรรม แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีบุญญาธิการมหาศาล สร้างบุญญาธิการมหาศาลถึงจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ค้นคว้ามรรคเกิดขึ้นมาจากใจของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้ววางธรรมไว้ แล้วเราก้าวเดิน นี่ธรรม ธรรมที่ว่าแก้กิเลสได้ มันเป็นธรรมอันนี้ มันไม่ใช่เป็นชาดก มันไม่ใช่เป็นนิทานอันนั้น ชาดกนิทานอันนั้นเป็นการส่งเสริม เป็นการสะสม เป็นการสร้างวิถุวน

บุพเพนิวาสานุสสติญาณ ย้อนไปอดีตชาติไม่มีที่สิ้นสุด ย้อนไปขนาดไหนก็ไม่มีที่สิ้นสุด แล้วเวลาเราสร้างสมบุญญาธิการขึ้นมา สร้างสมขึ้นมา สร้างคุณงามความดีขึ้นมาครั้งหนึ่งก็สะสม

ลงที่ใจ สร้างบาปอกุศลครั้งหนึ่งก็สะสมลงที่ใจ แล้วใจนี้ใคร่ครวญมาเป็นจริตเป็นนิสัย แล้วเราใคร่ครวญขึ้นมา มันถึงว่าเป็นประโยชน์ของเราใจ

ในพระไตรปิฎก หลวงตาท่านยังบอกว่า “มีแง่มุม การจดจારึกที่มีความผิดพลาด” สิ่งผิดพลาด แต่ท่านย้ำเลย “แต่ไม่เป็นเครื่องกังวลกับภิกษุทั้งหลาย ไม่เป็นความกังวล อย่าไปเป็นกังวลกับสิ่งนั้น สิ่งนั้นเป็นเพราะความจดมาผิดพลาด แต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ก็มีอยู่”

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าสิ่งที่ว่าหลวงตาท่านเขียนไว้เป็นแง่บวก เป็นแผนที่ที่ถูกต้อง เป็นแผนที่ธรรม เราก็ยึดอันนั้นไปก่อนสิ เรามีสิ่งที่เปรียบเทียบ แล้วสิ่งใดที่เป็นประโยชน์ใหม่ สิ่งที่เป็นประโยชน์ ตั้งแต่ผู้จดจારึกเป็นที่น่าเชื่อถือ แล้วออกมา มันไม่ไปขัดแย้งกับสิ่งต่างๆ ทั้งหมด สิ่งที่ขัดแย้งเพราะใจก็ขัดแย้ง ใจนี้มีความขัดแย้ง อธิบายออกมาก็ขัดแย้ง

ขัดแย้งเพราะว่ามันไม่เป็นมรรคในความรู้สึกจากใจดวงนั้น มันเป็นการค้นหา เป็นการคาดหมาย พอคาดหมายแล้วเอากิเลสของเราคาดหมาย เขียนออกมาด้วยกิเลสนี้เป็นผู้ที่จดจારึกมา โดยกิเลสนี้ มันก็ชี้ขึ้นไปความผิดพลาด แล้วเราเชื่อตามความผิดพลาดนั้น มันเป็น โอกาสของใคร? มันก็เป็น โอกาสของกิเลสที่จะรีนเริงอาหาญ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยายามจะทำให้เรามีความสะดวกที่สุด สิ่งี่สะดวก สิ่งี่เป็นความสำคัญ เป็นหัวใจของศาสนา เวลาเริ่มต้นเห็นใหม่ เวลาเทศนาว่าการ เริ่มตั้งแต่ทาน เรื่องเนกขัมมะ เรื่องสวรรค์ ให้ดึงขึ้นมา ให้จิตมันพัฒนาขึ้นมา เนกขัมมะออกบวช การออกบวช

สวรรค์เป็นที่อยู่ของใคร? เป็นที่อยู่ของเทวดา เทวดานี้ แม้แต่เป็นเทวดา มีบุญกุศลขนาดนั้นแต่ก็ไม่เข้าใจเรื่องอริยสัจ เพราะอะไร เพราะเขาเสพสุข เขามีแต่ความสุขของเขา แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นมนุษย์ ผู้ที่ประพฤดิจะเป็นมนุษย์เพราะมีร่างกายและมีจิตใจ สิ่งี่ร่างกายและจิตใจมันเป็นการบีบบังคับ ในเมื่อมีร่างกาย ร่างกายมันต้องมีอาหารของมันตลอดไป เห็นใหม่ นี่มันเป็นความสุข ความทุกข์ที่เรามีปัญญาใคร่ครวญใหม่

สิ่งนี่เป็นสมบัติทั้งหมด เจ้าชายสิทธัตถะเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ยังมีสิ่งี่สะท้อนใจ แม้แต่พระเจ้าสุทโธทนะพยายามจะดึงไว้ นะ พระเจ้าสุทโธทนะพยายามปิดกั้นเพื่อจะดึงไว้ในกระแสโลก แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็สะท้อนใจสิ่งนี่ แล้วออกประพฤดิ

ปฏิบัติ แล้วเราเกิดมาเป็นมนุษย์ มันอยู่ติดอยู่แนบกับตัวของเรา ถ้าเราย้อนกลับเข้ามา นี่ยืนยันกับ
ความประพฤติปฏิบัติของเรา ยืนยันกับความเห็นของใจของเราที่ว่ามรรคมันเป็นอย่างไรร

สิ่งที่มรรคเกิดขึ้นมาแล้ว โสดาปัตติมรรคมันจะเกิดขึ้นมา โสดาปัตติมรรคมันจะเป็น
อย่างไร ความเห็นสภาวะของกาย เห็นสภาวะธรรม ธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นก็
เห็นกันอยู่แล้วทุกๆ ที่ธรรมไม่มี แต่ในปัจจุบันนี้ธรรมมี แล้วเราประพฤติปฏิบัติเห็นสภาวะธรรม
ตามความเป็นจริง เห็นไหม เราเทียบธรรมได้ แล้วเรามีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ “อนุพุทธะ” ผู้ที่ชี้แนะ
ก็มี ครูบาอาจารย์ที่ชี้แนะถูกต้องก็มี สิ่งที่ชี้แนะถูกต้องขึ้นมามันจะย้อนกลับมาแก้กิเลสของเรา

กิเลสของคนอื่นเป็นเรื่องกิเลสของคนอื่นนะ แต่เราต้องเป็นผู้ที่ฉลาด เราเป็นผู้ที่ฉลาดเห็น
ไหม เวลาว่าการถือศีล ถือศีลต้องมีปัญญา เพราะเราถือศีลแล้ว “ศีล” มีปัญญาใคร่ครวญ ถ้าเราถือ
ศีลโดยที่ว่า เราว่าการงดเว้นทั้งหมดเป็นธรรม...ไม่ใช่ การถือศีลคือความปกคติกองใจ ศีล สมาธิ
ความสงบของใจทำความสงบของใจเข้ามา เพื่อย้อนกลับเข้ามา เห็นไหม ถ้ามีสมาธิ มีพื้นฐาน
อริยสัจเกิดตรงนี้

แม้แต่เทวดา อินทร์ พรหม ในวัฏฏะนี้ ไม่ใคร่รู้จักสิ่งนี้ แต่ถ้าผู้ที่มีสิ่งที่ว่ามอานาจาสนา
ทำให้เกิดสิ่งสภาวะแบบนี้ จะย้อนกลับเข้ามาที่ใจของตัว ถ้าย้อนกลับเข้ามาที่ใจของตัว นี่สภาวะ
มรรคมันจะรู้จักอย่างนี้ไง ถ้ามรรคเกิดขึ้นมาอย่างนี้ เราถึงเข้าใจสภาวะแบบนี้ แล้วใครมันจะ
หลอกเราละ อุตตา หิ อุตตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนเข้าใจหลักความจริงอันนี้

สิ่งที่ว่าแผนผังที่ผิด มันถึงเห็นความผิดพลาดของแผนผังนั้น แผนผังนั้นจะชี้ผิดพลาดไป
แล้วแผนผังนั้นถ้าผู้ที่ประพฤติปฏิบัติไปเชื่อในแผนผังนั้น เดินตามแผนผังนั้น เข้าใจตามสภาวะแบบ
นั้น มันก็จะติดอย่างนั้นนะ ถ้าใจของคนคิดในการประพฤติปฏิบัติ ความก้าวเดินของใจจะเป็นไป
ไม่ได้ ความก้าวเดินของใจจะติดสภาวะแบบนี้

แต่ถ้าเราเชื่อครูบาอาจารย์ของเรา เวลาเราประพฤติปฏิบัติต้องมีสติ ต้องมีความเพียรชอบ
ต้องพยายามมักน้อยสันโดษ ความมักน้อยสันโดษนี่เป็นสิ่งสำคัญมาก เวลาครูบาอาจารย์ของเรา
เห็นไหม ปฏิบัติเครื่องดำเนิน ต้องมีความตื่นตัว ทำไมเราต้องมีความตื่นตัวตลอด? ความตื่นตัว
คือสติไง ความฝึกสติ ความฝึกความตื่นตัว ความฝึกนี้มันจะเป็นความทุกข์ เพราะเป็นการเป็นงาน
ขึ้นมา เราสร้างงานของเราขึ้นมาในหัวใจของเรา

เราสร้างงานขึ้นมาในหัวใจของเรา มันจะเป็นมรรค ถ้าเราไม่สร้างงานในหัวใจของเรา ขึ้นมานี้ มันเป็นสมณะ มันเป็นความสงบ เห็นไหม สิ่งที่เป็นความสงบ นี้กามสุขัลลิกานุโยค มันคิดอย่างนี้ได้ เพราะมันไม่เป็นมรรค มันถึงคิดได้ มันมีความสุข มันมีความพอใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกว่า กามสุขัลลิกานุโยค อตตกิลมถานุโยค นี้ทาง ๒ ส่วนเราไม่ควรเสพ ครูบาอาจารย์จะชี้หน้าตรงนี้ไง

สิ่งที่ชี้หน้าตรงนี้ แต่ต้องอาศัยมันนะ ถ้าเราไม่ทำสิ่งนี้ขึ้นมา เราไม่มีสิ่งที่เป็นประโยชน์กับเราขึ้นมา เราไม่มีพื้นฐานขึ้นมา คุณกัปปา เดียวนี้ ปัจจุบันนี้การจะแข่งกีฬา ต้องทำสถิติให้ได้ อย่างนั้น ถึงจะมีโอกาสเข้าแข่งขันนะ นี่เหมือนกัน เราทำสมาธิของเราเข้ามา สิ่งที่เราศึกษา สิ่งที่เราเรียนอย่างนี้ สิ่งที่ว่าเขาจะมาทำการตลาดอย่างนี้ เราไม่ฟังการตลาดอย่างนั้น เราจะหาตลาดในหัวใจของเรา

ตลาดมันจะวายนะ ความศรัทธาความเชื่อ ทำให้เราล้มลงสยบนะ ครูบาอาจารย์ว่า ทำอย่างนั้นถึงจะถูก ทำอย่างนี้จะถูก สืบสนวิกรมมหาศาลเลย...ไม่สืบสน หลักขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ศีล สมาธิ ปัญญา” แล้วถ้าปัญญาคือปัญญาความเห็นถูกต้อง ไม่ใช่ปัญญาอคคโงง ปัญญามลทินอย่างนั้น ปัญญามลทินอย่างนี้มันเป็นการอคคโงง หลอกหลวงตั้งแต่ตัวเองนะ เพราะตัวเอง...เวลาพูดถึงความหมายของตัวเองว่า หลวงปู่มันไม่ได้พูดเป็นความเด็ดขาด เป็นการตีความๆ เพราะมันไปว่าใครไม่ได้ ไม่มีหลักเกณฑ์ที่ไหน เพราะหลวงปู่มันพูดเป็นคติธรรม

สิ่งที่เป็นคติธรรม ผู้ที่มีปัญญา เป็นคติธรรม เหมือนเราเป็นเด็ก ผู้ใหญ่เขาเตือน ผู้ใหญ่เขาว่า ถ้าเราเก็บสิ่งนั้นมาเป็นประโยชน์กับเรา เราจะได้ประโยชน์กับเรา แต่ถ้าผู้ใหญ่เตือน ผู้ใหญ่ว่าเรามีความโกรธ มีความไม่พอใจ แล้วเราก็ก็นำไปทำร้ายผู้ใหญ่ของเราไป เราไปทำร้าย เราไปบิดเบือนเรากล่าวอคคโงงในหัวใจ มันก็เป็นการทำร้ายแล้ว สิ่งที่ทำร้ายในหัวใจของเราเนี่ยมันเป็นสิ่งใดละ

นี่ถ้าเป็นคติธรรม เราคิดออก เราเตือนใจของเรา แล้วเราต้องย้อนกลับเข้ามาดูใจของเรา ถ้าใจของเราเป็นประโยชน์ นี้ศาสนธรรมถึงจะเจริญ สิ่งที่ศาสนธรรมเจริญคือเจริญจากใจของสัตว์โลก สัตว์โลกมีความทุกข์อยู่ในหัวใจมาก ความทุกข์นี่จะเป็นความทุกข์ เป็นความกังวล ความทุกข์มหาศาลเลย ความทุกข์อย่างนี้ ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด ๒ หนละ

เกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะที่สวนลุมพินี “เราจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย” แล้วสมณุกสมบันในการค้นคว้าอยู่ ๖ ปี การค้นคว้า ๖ ปีนี้ ปัญญาฝ่ายมรรคมันยังไม่เกิด ปัญญาอันปัญญาโลกียะไง

สิ่งที่เป็นโลกียะ แม้แต่สร้างสมเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุญญาธิการมหาศาลขนาดนั้น ทำสิ่งใดไม่มีการสูญเปล่า จะได้ประโยชน์ทั้งหมด แต่ก็ไปลองกับสภาวะของโลกที่มา เพราะเป็นการยืนยันกับโลกว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ประพฤติปฏิบัติมาแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ค้นคว้าสิ่งนี้มาแล้ว เห็นไหมสภาวะอย่างนั้น

จนถึงที่สุด เกิดอีกคนหนึ่ง คือเกิดในธรรม เกิดโดยมรรคไฉไลแล้ววางมรรคไว้ นี่กิเลสตาย พร้อมกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด พอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด นี่จะพอใจออกมาจากอวิชชา เป็นไถ่ตัวแรก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบใครไม่ได้ในบุคคลนะ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรม เพราะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นมหาบุรุษสูงสุดในโลกนี้ สิ่งนี้เจริญที่สุด เจริญที่ตรงนี้ไง

เกิดพร้อมกับอวิชชา คับอวิชชาตายไป แล้วสิ่งที่อวิชชาขับเคลื่อนไป สิ่งนี้มันไม่มีในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว เวลาธาตุขันธ์มันกลับไปเป็นสภาวะของมัน นี่สภาวะธรรม สิ่งที่เป็นสภาวะธรรมเป็นธรรมชาติ สิ่งที่เป็นธรรมชาตินี้เกิดแล้วต้องตาย แต่สภาวะธรรม ธรรมชาติอันนั้นคือโอกาสอันหนึ่ง

ในเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้ว แล้ววางไว้ ๕,๐๐๐ ปี นี่ ๕,๐๐๐ ปีนี้เป็นโอกาสของพวกเรา เราเป็นสาวก เราเป็นสาวกพุทธะ ถ้าเราประพฤติปฏิบัติได้ มันจะเป็นความเห็นของเราขึ้นมา ถ้าเรามีหัวใจ เรามีความคิดปรารถนาพระโพธิสัตว์ สิ่งนี้มันก็จะกลั่นใจของเรา เราหนี ประวัติหลวงปู่มันเป็นตัวอย่าง เป็นคติ ถ้าเป็นคติ เป็นตัวอย่างเห็นใหม่ แม้แต่การออกบวช ถ้าเราบวช เป็นความวิบัติ สิ่งที่เป็นวิบัติเห็นใหม่ การประพฤติปฏิบัติมันก็จะยากเข้า ครูบาอาจารย์ของเรา ถ้าสงสัยในอุปัชฌาย์ ถ้าสงสัยสิ่งใด จะบวชซ้ำ บวชซ้ำทันทีเลย นี่ทำทัฬหีกรรม บวชซ้ำเข้าไปเพื่อปลดเปลื้องความผูกพันกับสิ่งที่เป็นสภาวะกรรม

เรื่องของศาสนาเห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสวางธรรมวินัยไว้แล้ว ถ้าใครทำผิดธรรมวินัยเป็นอาบัติๆ เราถ้าเป็นอาบัติ เราจะปลงอาบัติๆ ปลงอาบัติเพื่อจะเริ่มต้นใหม่ เริ่มต้นใหม่เพราะมีกิเลส เราเป็นคนมีกิเลสนะ สิ่งที่มีกิเลสในหัวใจ มันอยากสะดวกอยากสบาย แล้วถ้ากิเลสด้วยกัน เขียนในทางสะดวกสบายให้เราคิดในสภาวะแบบนั้น

เห็นใหม่ เราจะไม่ได้คิดในสภาวะแบบนั้น เราจะต้องมีสิ่งที่เปรียบเทียบ เราจะไม่เชื่อสิ่งนั้น โดยความเห็นของเรา เราจะเชื่อสิ่งนั้นต่อเมื่อเราเทียบเคียงกับธรรม เทียบเคียงกับประวัติหลวงปู่

มันโดยที่หลวงตาเป็นผู้เขียนมา เพราะหลวงตาไปนอนกับหลวงปู่ขาวเพื่อต้องการความถูกต้อง ไปนอนกับหลวงปู่ชอบ ขณะที่เขียนประวัติ เพราะหลวงตาเล่าให้ฟัง ที่ไปนอนกับหลวงปู่ชอบนี้ก็ เพราะต้องการได้ประวัติหลวงปู่มัน เขียนเสร็จแล้วก็ไปให้หลวงปู่ชอบตรวจทาน

หลวงปู่ชอบก็ตรวจทาน หลวงปู่ขาวก็ตรวจทาน หลวงปู่คำดีก็เป็นทีปรีक्षा หลวงปู่เจี๊ยะ หลวงปู่วัดโคกโสข หลวงปู่ลี เป็นผู้ตรวจทานเพราะอยู่กับหลวงปู่มันมาทั้งหมด สิ่งนี้อยู่กับหลวงปู่ มันมา แล้วมีความเห็นเป็นสัมมาทิฎฐิ มีความเห็นในการเชิดชูครูบาอาจารย์ แล้วครูบาอาจารย์ก็รัก ก็สงวนลูกศิษย์นะ พยายามสร้างสมมา พยายามสั่งสอนมา พยายามเป็นผู้นำขึ้นมา

แต่องค์หลวงปู่มันไม่มีครูอาจารย์ มีหลวงปู่เสาร์ก็เป็นทีปรีक्षा เพราะหลวงปู่เสาร์ก็สร้าง สมมาเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าเหมือนกัน นี่ในประวัติหลวงปู่มัน หลวงปู่มันว่าไว้อย่างนั้น หลวงปู่ มันแก้มาหมดๆ เห็นไหม สิ่งที่แก้มาก็แก้มาให้เข้าทาง แก้มาในความติดขัด นี่เป็นคติ เป็น ตัวอย่าง

ถ้าเราพิจารณาของเรา เราทำจิตสงบของเรา ถ้ามันไม่เข้าทางเราก็ต้องตรวจเช็คของเรา เพราะอดีตชาติใครจะไม่วู้เรื่องสิ่งนั้นหรืออก แต่ใจเรารู้เพราะอะไร เพราะมันมีความอาลัย มันมีความอาลัยอาวรณ์กับสมบัติสิ่งนั้น สมบัติในหัวใจของเรามันมีความอาลัยอาวรณ์มาก เห็นไหม เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เวลาจิตสงบขึ้นมา ย้อนกลับไปอดีตชาติ ถ้าผู้ที่ได้มันนะ ทำไมภาพเทวิล ทำได้ล่ะ

สิ่งที่ย้อนอดีตชาติมันก็ไม่ไช่มรรค ถอดจิตออกไปจากไหนก็ไม่ไช่มรรค เวลาเหาะเหินเดิน ฟาก็ไม่ไช่มรรค อภิญญา ๖ รู้จิต รู้วาระจิต เหาะเหินเดินฟ้า สิ่งนี้เป็นเครื่องเคียง สิ่งนี้ไม่ไช่มรรค ทั้งหมดเลย สิ่งนี้ไม่ใช่อริยสัจ ถ้าเป็นอริยสัจ “ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค” ปัญญามันเกิด มันมีความ เป็นของมัน แล้วปัญญามันแหลมคมนะ ปัญญาภาวนามยปัญญา มหัจฉรย์ สิ่งที่มีมหัจฉรย์มัน ถึงแก่ใจความเป็นมหัจฉรย์ของใจ

ใจนี้มีมหัจฉรย์มาก เกิดตายๆ ในวิภวภูติ เกิดตายในสถานะของภพชาติต่างๆ เกิดตายใน สถานะแบบนั้น นี่ถ้าเราพิจารณาเข้ามามันเห็นสถานะแบบนี้ได้ ความรู้มหาศาลเลย คั่นคว่าไปที ไหนก็ไม่เห็น ถ้าไม่คั่นคว่ากลับมาที่กลางหัวใจ ไม่คั่นคว่ากลับมาที่ภวาสวะ เห็นไหม ฐานะของ ภพ จิตปฏิสนธิตัวนี้สำคัญมาก ปฏิสนธิจิตดับจากนี้แล้วก็เกิดก็ตาย ก็เกิดก็ตาย แล้วก็จำภพชาติ ของตัวเองไม่ได้ เวลาภาพเทวิลย้อนอดีตชาติถึงจะเห็นสถานะแบบนั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย่อนบุพเพนิวาสานุสติญาณเห็นใหม่ แล้วก็วางธรรมไว้สร้างสมมาเป็นพระเวสสันดร เป็นสิ่งต่างๆ สิ่งนี้สร้างสมมามหาศาล สิ่งนี้สร้างสมมามหาศาลถึงเป็นสภาวะรองรับใจดวงนั้นขึ้นมา แล้วสิ่งที่รองรับสภาวะนั้น เวลาสำเร็จแล้ว สิ่งทีรองรับนั้นเป็นวิญญะ เป็นวังวน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ พระสารีบุตรก็เป็นพระอรหันต์ ครูบาอาจารย์ของเราก็เป็นพระอรหันต์ สิ่งที่เป็นพระอรหันต์คือความเสมอภาคใจ มันถึงวิญญะเสมอ กัน วิญญะเสมอกัน รู้เหมือนกัน แต่วิญญะหรืออำนาจวาสนาบารมีต่างกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสุดยอด เพราะสร้างสมมาทุกขัยกมมหาศาล ถึงสร้างสมบุญญานุการมหาศาล ชาติถึงได้เห็นมาก ความระลึกต่างๆ ถึงได้เห็นมาก รื้อสัตว์บนสัตว์ได้มหาศาลเลย

แต่ในเมื่อเราเกิดมา หลวงปู่มั่นก็ประพฤติปฏิบัติมาเป็นเครื่องยืนยัน แล้วเราเชื่อ พวกเราเชื่อ เราเคารพในหลวงปู่มั่น เพราะหลวงปู่มั่นวางธรรมไว้ แล้วหลวงปู่มั่นสร้างบุคคลากร ครูบาอาจารย์เราขึ้นมา แล้วพระผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเข้าถึงธรรมๆ สิ่งนี้มันเป็นประโยชน์ แต่เวลาชี้ออกมาแล้วเป็นโทษๆ เราจะไปเชื่อสิ่งนั้นไม่ได้ เพราะสิ่งนั้นมันไม่เป็นประโยชน์ สิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์เห็นใหม่ ผู้จตุจริกไม่เป็นประโยชน์

ถ้าเป็นประโยชน์ ทำไมไม่สร้างเป็นประโยชน์ล่ะ ทำไมไม่สร้างให้เป็นประโยชน์กับสิ่งนี้ สิ่งนี้ถ้าเป็นการโต้แย้งขึ้นมาให้เป็นประเด็นขึ้นมา เราจะเอาครูบาอาจารย์ออกมาขายทำไม? เราจะไปเอาครูบาอาจารย์ออกมาขายให้เขาโต้แย้งหรือ เพราะว่ามันเป็นชาดกเป็นนิทาน มันไม่ใช่ อริยสัจ สิ่งที่เป็นอริยสัจคือความเห็น

หลวงตาบอกว่า ถ้ามหลวงปู่มั่น “ที่ไหน?”

หลวงปู่มั่นบอก “ที่เชียงใหม่” ตามโคนต้นไม้ต้นหนึ่งแต่จำชื่อต้นไม้ไม่ได้ นี่ถื่นเกิดเห็นใหม่ เวลาครูบาอาจารย์เราถึงถื่นเกิด ถื่นเกิดคือสภาวะที่ใจมันเป็น ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ที่อยู่โคนต้นไม้ โพธิ์ เพ็ญเดือน ๖ นี่ถื่นเกิดขณะที่จิตมันพลิก สติสัมปชัญญะพร้อม อรหัตตมรรคนะ

ถ้าเป็นอรหัตตมรรค สถิตสัมปชัญญะสมบูรณ์ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ความเห็นของใจดวงนั้นที่เห็นสภาวะแบบนั้น มันจะไม่รู้สภาวะอื่นเกิดได้อย่างไร รู้สภาวะอื่นเกิดอย่างนี้มันถึงย้อนกลับมาเป็นประโยชน์ เป็นประโยชน์กับใจใจ

ครูบาอาจารย์ถึงวางสิ่งนี้ไว้ให้เรา เราเกิดมาพบครูบาอาจารย์นะ เกิดมาถึงพุทธกาล เพราะในพระไตรปิฎกบอก “ถึงพุทธกาล ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง” หลวงปู่มั่นก็บอกในหนังสือว่า “เจริญตั้งแต่พระจอมเกล้าฯ สร้างพระให้เข้าใกล้ธรรมวินัย ถึงพระให้เห็นธรรมวินัยเป็นหัวใจ แล้วก็ประพฤติปฏิบัติมา”

แล้วหลวงปู่มั่นมาเกิดท่ามกลางที่ศาสนาเจริญอีกหนหนึ่ง แล้วค้นคว้าอย่างมหาศาลเลย เวลาค้นคว้าไปนี่เพราะพระโพธิสัตว์เหมือนกัน ถึงจะเห็นการเป็นไปของดวงจิตต่างๆ เห็นสภาวะนิทาน เห็นสภาวะชาดกเหมือนกัน แต่อ่อนด้อยกว่า เพราะสร้างสมยังไม่ถึง ยังไม่สมบูรณ์ ถึงตัดความเป็นไปของใจดวงนั้น แล้วเป็นสาวกพุทธะเหมือนกัน เป็นอนุพุทธะเหมือนกัน

สิ่งที่เสมอกันโดยความสะอาดบริสุทธิ์อย่างนี้ถึงเสมอกัน สิ่งนี้เป็นเครื่องยืนยันกับใจทุกๆ ดวง ใจทุกๆ ดวงของครูบาอาจารย์จะชี้นำมาสิ่งนี้ ในเมื่อสิ่งที่ไม่มียา มันไม่เป็นสิ่งที่ว่า เป็นความเศร้าหมอง นี่ถ้ากิเลสเศร้าหมอง การจดจารึกก็เศร้าหมอง เป็นมารยาสาโดย ให้เป็นสิ่งที่กดถ่วงกับประวัติของบุคคลสำคัญ แต่ถ้าประวัติบุคคลสำคัญด้วยผู้จดจารึกมีธรรมในหัวใจ บุคคลสำคัญนั้นเป็นคติ

ทำไมพระกัสสปะบอกกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระกัสสปะถือธุดงค์วัตรตลอด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามพระกัสสปะว่า “กัสสปะ เธอก็เป็นพระอรหันต์ แล้วเธอทำไมถึงต้องถือธุดงค์วัตรอีก”

พระกัสสปะบอกกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ข้าพเจ้าปฏิบัติเพื่ออนุชนรุ่นหลัง เพื่อเป็นคติ เพื่ออนุชนได้คิดได้แบบอย่าง ได้ถือสิ่งนี้เป็นเครื่องปฏิบัติ”

ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมจะหวังผู้ที่เดินมา จะเดินเข้าถึงอริยสัจ ถึงหลักของอื่นเกิดในหัวใจนั้น ถิ่นเกิดของหัวใจคือตัวปฏิสนธิจิตนั้น ทำลายที่ปฏิสนธิจิตนั้นแล้ว นี่คือการสิ้นกังวล เกิดแบบเจ้าชายสิทธัตถะ เกิดเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าครั้งที่ ๒ พร้อมกับกิเลสตาย แล้วก็นิพพานไปตั้งแต่วันวิสาขบูชา เอวัง